

PISMO PRIMORSKEMU DNEVNIKU

Poljski veleposlanik
o pokolih v Karniji

Uredništvo Primorskega dnevnika,

Spoštovani gospod Sandor Tence,

Vaš članek z naslovom „Benečan v boju za odškodnine žrtvam nacizma," objavljen 22. 1. 2023 v Primorskem dnevniku in dan kasneje še v povzetku na spletu, sem prebral z velikim zanimanjem in zelo pozorno, kajti v prispevku ste obravnavali pomembno temo: tragedijo številnih družin, ki jo je povzročila nemška okupacija. V prispevku pa sem z začudenjem zasledil zapis, da so bili med izvajalci navedenega zločina, poleg Nemcev SS-divizije Branderburg in pripadnikov južnotirolske enote Karstjäger (gre za SS enoto), tudi poljski kolaboracionisti.

Poljsko zgodovinopisje ne pozna primerov, da bi državljani Poljske ali Poljaki na splošno, kot posebna narodnostna oz. etnična skupina, sodelovali z nemškimi nacističnimi silami in bi bili kot taki vključeni v vojne zločine. Seveda obstajajo tudi posamezni primeri, ko je prihajalo do sodelovanja z okupatorjem s strani posameznikov poljskih državljanov, vendar je iz Vašega prispevka mogoče razbrati, da je opisane zločine izvedla poljska narodnostna oz. etnična skupina. V zvezi s tem Vas vljudno prosim za pojasnilo z navedbo zgodovinskih virov ter podrobnih podatkov, ki se nanašajo na obravnavano zadevo.

Kot mi je znano, so med drugo svetovno vojno v Karniji prebivale posamezne osebe poljskega rodu, ki so se tam znašle kot delovna sila v izkoriščevalske namene ali pa kot posamezniki, ki jim je uspelo zbežati iz Poljske, ki jo je zasedla nacistična Nemčija. Poznamo tudi številne primere Poljakov, ki so služili v slovenskih partizanskih odredih, med katerimi je najbolj znan Tadeusz Sadowski - Tomo.

Z zahvalo, da ste v Vašem časopisu izpostavili pomembno temo vojnih odškodnin, ki bi jih Nemčija morala izplačati žrtvam druge svetovne vojne, bi Vas želel spomniti, da je Vlada Republike Poljske to vprašanje nedavno tega naslovila na Vlado Zvezne republike Nemčije, ki do sedaj ni izplačala odškodnin niti poljski državi, katere ozemlje je nacistična Nemčija brez usmiljenja zavzela in izrabljala v svoje namene od jeseni leta 1939 do pomladi leta 1945, niti državljanom Republike Poljske, žrtvam koncentracijskih in delovnih taborišč, prisilnim izseljencem, ukradenim dojenčkom, otrokom ter njihovim svojcem, družinam žrtev nacističnega režima v okupirani Poljski. Naj Vas ob tem obvestim, da je poročilo o vojnih odšodninah (tudi v angleškem jeziku) objavljeno na spletni strani <https://straty-wojenne.pl/>.

Spoštovani, zelo Vam bom hvaležen za posredovanje verodostojnih informacij o t.i. „poljskih kolaboracionistih". V kolikor pa z njimi ne razpolagate, pričakujem popravek besedila ter navedbe, ki temeljijo na zgodovinopisju.

S spoštovanjem
Krzysztof Olendzki
Veleposlanik Republike Poljske v Sloveniji

Odgovor novinarja Primorskega dnevnika

Cenjeni gospod veleposlanik Olendzki, hvala za pozornost, ki ste jo namenili mojemu članku in Primorskemu dnevniku. Ker nisem zgodovinar, se nisem poglobil v zgodovinsko ozadje pokolov na planšariji Promosio in v dolini But v Karniji, ker sem članek v glavnem posvetil vprašanju vojnih odškodnin ter vlogi občinskega odbornika Fabrizia Dorboloja v občini Paluzza. Navedbo v članku, ki jo Vi omenjate, sem našel na spletni strani videmske pokrajinske zveze Italijanskega vsedržavnega združenja partizanov ANPI (<https://www.ansiudine.org/l-eccidio-di-malga-pramosio/>), ki se vsako leto na licu mesta spominja nedolžnih žrtev pokolov. S tem nisem želel na noben način prizadeti čustev poljskega naroda, katerega zgodovino poznam in cenim, vključno z bojem proti nacizmu, za katerega so Poljakinje in Poljaki plačali zelo visoko ceno. In če so bila ta čustva prizadeta, se Vam iskreno opravičujem.

S spoštovanjem

Sandor Tence